

Sällskapet Svalövs Jultomtar.

Berättat av Anna-Lena Schunnesson (född den 9 december 1922 - yngsta dotter till Agronom Gustav Eliasson). Vid pennan: Lena Bengtsson

Agronom Gustaf Eliasson var initiativtagare till Sällskapet Svalövs Jultomtar och brann för tomtarnas verksamhet. Sällskapet bildades den 25 november 1917 mitt under brinnande krig och första mötet hölls på Svalövs Hotell. Ändamålet var huvudsakligen "barnbeklädnad och annan ordnad välgörenhet till julhögtiden". Agronom Gustaf Eliasson var tomtefar så länge han levde - sedan blev det kyrkoherden som tog över den funktionen.

Julen 1917 delades det ut klädesplagg åt 93 barn. Julfest för församlingens skolbarn hölls i gymnastiksalen på Fridhems Folkhögskola den 29 december. Till denna fest var även nattvardsbarnen (ungdomarna som gick och läste inför sin konfirmation) och deras mödrar inbjudna. Alla bjöds på kaffe med dopp och fick gottepåsar med sig hem. Detta finansierades de första tre åren med årsavgifter, därefter genom offer vid altaret i Svalövs kyrka under Adventsvespern den 2:a söndagen i Advent. Även kommunen och Vuxenskolan har bidragit med anslag under årens lopp. Utdelning av kläder åt skolbarn och konfirmander pågick ända tills barnbidraget infördes.

Julfest för skolbarn pågick fram till år 1920, då man istället beslöt att ordna julfest för fattiga åldringar. Första Världskriget hade just slutat och det fanns gott om folk som satt ute i sina stugor och hade det knapert och aldrig kom ut på något trevligt.

Anna-Lena Schunnesson (Gustaf Eliassons yngsta dotter) har säkra minnen från ca 10 års ålder (dvs ca 1932) då hon fick hjälpa till med att bära fram tallrikarna med risgröten. På den tiden hölls julfesten på Lantmannaskolan. Det brukade vara ett 60-70-tal inbjudna gäster. Tomtarna cyklade runt och inbjöd gästerna. Många arbetade på "de stora gårdarna" i Svalöv. På den tiden kunde även människor som ej ännu fyllt 70 år bli inbjudna. Då var det behovet av bistånd som avgjorde vem som skulle inbjudas. Med åren ändrades grunden för inbjudan till alla församlingsmedlemmar, som fyllt 70 år.

Var och en av tomtarna sydde själv sitt förkläde och sin luva efter ett och samma mönster. Märta Berg von Linde och Anna-Lena Schunnesson tillverkade de röda hjärtan, som fortfarande (december 2013) används för kaffebordens prydnad med pyntegrönt.

När festen skulle gå av stapeln kördes det i skytteltrafik med gästerna som hämtades i bil, såvida det inte var alltför mycket snö, då fick det bli med häst och släde: Gösta Pettersson (inspektor på Bondessons), Sture Bondesson (Källstorpsgårdens ägare), Axel Larsson (förvaltare på Svalövsgården och Heleneborg). Från Lönnstorp ställde man upp med sin bil framförd av chaufför Jönsson och dessutom körde Erland Jacobsson med sin Taxi. De gamla kom i sina schalar, det luktade naftalin, stearinljus, gran och kaffe. Många hade inte träffats sedan förra tomtefesten.

Underhållningen bestod av sång, musik, Lucia-tåg, kortare föredrag, uppläsningar, tablåer, folkdansuppvisning och på senare tid filmvisningar. Kaffe med dopp serverades och julgåvor delades ut i form av ett franskbröd, kaffeböner, strösocker, risgryn och vetebröd. Under de mycket kalla "krigsvintrarna" på 1940-talet fick vissa även koks att elda med.

Många företag i Svalöv bidrog till festen. Bröderna Jönssons Bageri skänkte vetebrödet. Axel Persson Bageri bidrog med tårtorna och skänkte även tekakor, som gästerna fick ta med hem. Hilmas Condis stod för mandelmusslor, klenor och pepparkakor. Tomas Ols, Gunnar Jöns och Koppran skänkte kaffet, sockret och frukten. Bondessons Mejeri skänkte mjölk och grädde.

Efter ett antal år blev det grötservering i stället för risgryn. Gröten koktes på vedspisen nere i Lantmannaskolans kök av Nanny Nilsson (bestämd tant med skinn på näsan), Hulda Larsson (mjölkerska på Bondessons, bosatt i ett litet hus nedanför branten strax norr om Felestad kyrka) och Ida Olsson (gift med Johan Olsson som körde hästskjuts på..

). Gröten hälldes upp på tallrikarna nere vid spisen och gröttallrikarna bars upp till biblioteket och lärummet, där gästerna satt. Längre fram i tiden bar man i stället upp grytorna (på initiativ av Märta Berg von Linde). Efter 1944 flyttades festen ner till nya matsalen, som då stod färdig.

Hulda Jeppsson och Anna-Lena Schunnesson brukade få uppdraget att sätta upp den elektriska julgransbelysningen. Barnmorskan Beata Persson, Distriktssköterskan Ingeborg Sjöstedt och Folkskolläraren i 3-4 klass, Selma Kjellberg, delade ut gåvorna. Beata protesterade mot vrasandet när Elisabeth Torstensson vädjade till sin far, Kyrkoherde Torsten Svensson, att ett äkta par skulle få två paket kaffeböner - ett per person.

Anna-Lena Schunnesson minns en del passager från fester genom åren: "Snus-Otto" Johansson, bosatt i Raskahusen, hade tagit sig en rejäl tår på tand och var något högljudd, när Kyrkoherde Torsten Svensson skulle hålla den traditionsenliga andakten. Agronom Gustaf Eliasson ingrep då diskret och lockade honom med sig ut i vestibulen för att andakten skulle kunna fortgå under stillsamma former. Gustaf Eliasson språkade med Snus-Otto för att distrahera honom den stund som andakten pågick. Snus-Otto hade ett påtagligt gammalt ärr i ena mungipan, som drog den snett neråt. Gustaf Eliasson frågade vad som orsakat den skadade mungipan. Snus-Otto berättade då att han skulle driva några kor i en beteshage, men det fanns även en tjur, som blev ilsken och gick till anfall. Snus-Otto måste då rusa bort till staketet och rädda sig med ett språng över taggtrådarna. Dock kom han i alltför nära kontakt med taggtråden, så att den "rev upp truten". Då fick han gå till doktorn, men kom till en riktig kvacksalvare, med följderna att mungipan blev så sned och vanprydande. Snus-Otto ämnade gå till en bättre doktor och få rättat till skadan, men sedan blev han gift och då brydde han sig inte om det längre. Gustaf Eliasson förmodade då att Snus-Otto varit en riktig kvinnotjusare. Snus-Otto svarade stolt att "ja, en riktig Satan, en!"

Nora Forslid, hustru till Gunnar Forslid (inspektor på Utsädesföreningens jordbruk), var också en av tomtarna.